

[Udenrigsministeren.]

resulterede i det forslag til en traktat, hvorom de oprindelige syv stater plus Norge i denne måned er nået til enighed, og som blev offentliggjort den 18. marts. Jeg skal om lidt komme tilbage til enkelt-hederne i dette forslag, der er optrykt som bilag til forslaget til rigsdagsbeslutning.

I begyndelsen af indeværende år fik den danske og den norske regering underhånden meddelelse fra regeringen i Washington om, at de magter, der forhandlede om en nord-atlantisk pagt, var enige om, at det skulle undersøges, om Danmark, Norge, Island, Irland og Portugal var villige til at overveje at slutte sig til pagten. Hvis disse lande i princippet var rede dertil, ville de blive indbudt til at deltage i den endelige udformning af pagtens bestemmelser.

Den danske og den norske regering mente ikke at kunne tage stilling til denne henvendelse, før den undersøgelse, Danmark, Norge og Sverige i fællesskab foretog af mulighederne for et skandinavisk samarbejde på forsvarets område, var tilendebragt.

Herom gav de efter derom truffet aftale på Karlstad-mødet den amerikanske regering underretning den 13. januar.

Efter udenrigsminister Langes besøg i Washington accepterede den norske regering med stortingets tilslutning indbydelsen til at deltage i de afsluttende forhandlinger om Atlantpagten.

For den danske regering forelå der, som jeg allerede har omtalt, en ny situation, til hvilken der først måtte tages stilling. Sagen blev drøftet i møder i det udenrigspolitiske nævn den 2., 3. og 4. marts, og det blev bestemt, at jeg skulle rejse til Washington for ved direkte kontakt med den amerikanske regering at tilvejebringe det bedst mulige grundlag for Danmarks endelige stillingtagen til Atlantpagten.

Den 9. marts rejste jeg sammen med Minister Frants Hvass til Washington, hvor jeg havde en række samtaler med den amerikanske udenrigsminister, Mr. Dean Acheson, og hans rådgivere, samtaler, som jeg i det følgende skal berøre i forbindelse med en gennemgang af traktatforslaget.

Den 17. marts var jeg tilbage i København, og samme dag modtog Danmark gennem den herværende amerikanske chargé d'affaires officiel indbydelse fra regeringerne i Amerikas Forenede Stater, Belgien, Canada, Frankrig, Luxembourg, Nederlandene, Norge og Storbritannien til sammen med dem i begyndelsen af april måned, sandsynligvis den 4. april, i Washington at underskrive

traktaten. Regeringerne i Island, Italien og Portugal har fået en tilsvarende indbydelse.

Danmark har således adgang til at komme med blandt de oprindelige medundertegnere af pagten, såfremt vor beslutning om at deltage træffes inden den 4. april. I modsat fald kan vi først komme med i pagten, når den er ratificeret af et flertal af signatarmagterne, deriblandt de syv lande, som har ført de grundlæggende forhandlinger; det vil sige antagelig først om to eller tre måneder.

Hvad jeg i Washington søgte at få så klart belyst, som det var muligt, var for det første karakteren af og formålet med Atlantpagten, for det andet graden af den sikkerhed, den byder sine deltagere, og endelig omfanget og arten af de forpligtelser, der påhviler deltagerne.

Hvad er da Atlantpagtens formål? Dette fremgår for det første af traktatens indledning, hvor det siges, at deltagerne påny bekræfter deres tillid til formålene og grund-sætningerne i De Forenede Nationers pagt og deres ønske om at leve i fred med alle nationer og alle regeringer. De er fast beslutede på at sikre deres folks frihed, fælles traditioner og kultur, hvilende på demokratiets og den personlige friheds grundsætninger og på lov og ret. Deres stræben er at fremme stabilitet og velfærd i det nord-atlantiske område. Og de er beslutede på at forene deres kræfter til kollektivt forsvar og til bevarelse af fred og sikkerhed.

Dette er altså traktatens formål: at bevare freden og sikkerheden indenfor det nordatlantiske område. Om fornødent skal det ske ved kollektivt forsvar, hvis freden brydes. Men det er kun, når der er tale om nødværge i strengeste forstand, i tilfælde af væbnet angreb; deltagerne er ved artikel 1 forpligtet til at bilægge enhver international stridighed, i hvilken de måtte blive indblandet, ved fredelige midler og til at afholde sig fra trusler eller magtanvendelse på nogen måde, som er uforenelig med De Forenede Nationers pagt. Traktaten har således en helt igennem defensiv karakter. Den er i overensstemmelse med De Forenede Nationers pagt, og det siges udtrykkeligt i artikel 7, at traktaten ikke berører og ikke kan fortolkes som på nogen måde berørende deltagernes rettigheder og forpligtelser som medlemmer af De Forenede Nationer.

Den indvending har været fremført, at bestemmelserne i De Forenede Nationers pagt om regionalaftaler kun tager sigte på aftaler omfattende et mindre område, og at Atlantraktaten skulle være for vidt-spændende til at være forenelig med pagten.